

AFRAPPORTERING

Implementering af Very Brief Advice (VBA)

Aalborg Universitetshospital

REGION NORDJYLLAND
- i gode hænder

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Baggrund for implementering af VBA	2
2. VBA-metodens indhold.....	3
3. Implementering af VBA	3
4. Tilbage melding på VBA-undervisning.....	4
5. Bilag 1 – Oversigt over inviterede afdelinger og gennemført VBA-undervisning fordelt på afdelinger og faggrupper.....	5
6. Bilag 2 - Lommekort	9

1. Baggrund for implementering af VBA

Hvert år er der 15.920 ekstra dødsfald blandt personer, der ryger eller tidligere har røget, sammenlignet med personer, der aldrig har røget. Rygning er dermed den forebyggelige enkeltfaktor, som har størst betydning for dødeligheden i Danmark¹. Gennemsnitligt dør storrygere (ryger dagligt ≥ 15 cigaretter dagligt) 10-11 år tidligere sammenlignet med personer, som aldrig har røget². Foruden at have store omkostninger for helbred og livskvalitet, er der forbundet væsentlige økonomiske omkostninger relateret til rygning for sundhedsvæsenet. Ifølge den seneste rapport for sygdomsbyrden i Danmark estimeres ekstra omkostninger for ca. 13 mia. kr. i sundhedsvæsenet, når personer der ryger eller tidligere har røget sammenlignes med personer, der aldrig har røget¹. I den seneste sundhedsprofil for Region Nordjylland i 2021 er 14 % af borgerne daglige rygere og heraf 6 % storrygere, hvilket svarer til ca. 63.000 daglige rygere bosat i Region Nordjylland³.

Region Nordjylland har i Handleplan for Forebyggelse⁴ besluttet en forstærket indsats vedrørende rygestop på hospitalerne, hvilket danner baggrund for implementeringen af VBA-metoden på Aalborg Universitetshospital. Nedenstående er uddrag fra handleplanen:

”Vi vil på hospitalerne have øget fokus på rygestop i alle behandlingsforløb. Det gælder særligt i behandlingsforløb, hvor der er stærk evidens for sammenhængen mellem rygning og sygdom. Alle patienter der ryger skal opspores og tilbydes hjælp til rygestop. Dette kan bl.a. ske gennem Very Brief Advice-metoden (VBA), der kan understøtte den elektroniske henvisning til rygestop-tilbud i kommunerne. Dermed styrkes den nuværende henvisningsstruktur med henvisning til rygestoptilbud i kommunerne. Alle patienter der ryger opspores og motiverede henvises til rygestoptilbud i kommunerne”

¹ Stine Schramm, Maja Bramming, Michael Davidsen, Heidi Amalie Rosendahl Jensen og Janne Tolstrup, Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet. Sygdomsbyrden i Danmark – risikofaktorer. København: Sundhedsstyrelsen; 2022.

² Eriksen L, Davidsen M, Jensen HAR, Ryd JT, Strøbæk L, White ED, Sørensen J, Juel K. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet for Sundhedsstyrelsen. Sygdomsbyrden i Danmark – risikofaktorer. København: Sundhedsstyrelsen; 2016.

³ Stine Bangsted Lem Christensen, Region Nordjylland. Gitte Valentin, Defactum. Martin Mejlby Jensen, Defactum. Jesper Søndergaard Brødløs, Region Nordjylland. Hvordan har du det? - sundhedsprofil for Nordjylland 2021; 2021.

⁴ Handleplan for forebyggelse. Patientforløb og Økonomi. Region Nordjylland; August 2020.

2. VBA-metodens indhold

VBA-metoden er en kort henvisningsmetode til rygestop og kan anvendes, som en del af den forebyggende samtale mellem patient og en sundhedsprofessionel i den professionelle støtte til at ændre livsstil. Metoden er udviklet af National Centre for Smoking Cessation and Training (NCSCT) i Storbritannien og anvendes nu bredt i det danske sundhedsvæsen. Metoden består af tre delelementer: **Spørg** ind til patientens rygestatus, **rådgiv** om den bedste måde at opnå rygestop og **henvis** til et rygestoptilbud. Samtalen er estimeret til kun at tage 30 sekunder og er en ikke-konfronterende måde at tale om rygestop. Da der i samtalen ikke tales om helbredsskade, -fordele eller motivation kan metoden anvendes i en travl klinisk hverdag uden viden om rygestop eller tid til rygestoprådgivning. Formålet med metoden er at gøre borgeren eller patienten opmærksom på, at de kan få hjælp til rygestop og kan henvises til et rygestoptilbud, som kan tilbyde støtte og motivation til rygestop.

3. Implementering af VBA

Planlægning af implementeringen af VBA og udarbejdelse af materiale skete i 2021 samtidig med enkelte indsatser blev igangsat med udgangspunkt i Nye Veje delprojekt. Systematisk implementering af VBA på Aalborg Universitetshospitals matrikler er blevet gennemført fra efteråret 2022 til juni 2023. Implementeringen er primært foregået ved fysisk undervisning på tværs af afdelinger på Aalborg Universitetshospital. Få undervisningsseancer er foregået over Teams. Invitationer til undervisning på relevante afdelinger er ved mail afsendt til cheflæger, uddannelseslæger, chefsygeplejersker, chefjordmødre og chefterapeut.

Alle undervisningsseancer har omhandlet en gennemgang af VBA-metoden og hvordan der henvises til kommunale rygestoptilbud eller rygestoptilbud i forebyggelsesambulatoriet Sund Info via NordEPJ. Dertil har undervisningen i varierende grad indeholdt baggrundsinformation relateret til rygning, herunder bl.a. seneste tal for rygning, helbredsrisici forbundet til rygning og samfundsøkonomiske omkostninger etc. Undervisningen har desuden ofte indeholdt information om andre nikotinprodukter og nikotinformbrug blandt unge. Undervisningen har haft en varierende længde mellem 15 og 50 minutters varighed. Der har i alt været afholdt 46 undervisningsseancer på tværs af afdelinger og faggrupper på Aalborg Universitetshospital. Til trods for mange ubesvarede invitationer og nej tak til undervisning, så har de fleste specialer, som blev tilbudt undervisning, modtaget undervisning i mere eller mindre grad. I vedhæftet bilag 1 er et overblik over inviterede afdelinger og gennemførte undervisningsgange.

For at understøtte anvendelsen af VBA i den daglige kliniske praksis, er der blevet udarbejdet lommekort til personalet (se bilag 2), som kort beskriver VBA-metoden, hvordan metoden kan anvendes i praksis og hvordan der henvises til kommunale rygestoptilbud. Disse kort er

primært udleveret i forbindelse med undervisningsgangene - der er udleveret ca. 1500 lommekort i implementeringsperioden. Hertil er der udarbejdet e-learning i VBA til understøttelse af implementering af VBA-metoden i Region Nordjylland. Kursuset er tilgængeligt på Region Nordjyllands kursusportal og tager ca. 6-10 minutter at gennemføre. I udsendte invitationer blev en digital version af lommekort vedhæftet og link til e-learning i VBA. Ved undervisning er personale også blevet opfordret til at gennemføre kursuset.

Personale har ydermere ved undervisning ofte fået udleveret materiale til patienter omhandlende de digitale rygestoptilbud e-kvit og X-hale samt Stoplinen, som er et landsdækkende telefonisk rygestoprådgivningstilbud.

Andre aktiviteter i implementering af VBA har været deltagelse i Lungedag 2022 og nationale VBA-netværksmøder.

4. Tilbage melding på VBA-undervisning

Overvejende har tilbagemeldingerne fra klinikere på undervisning i VBA-metoden været positive og der opleves en bred enighed, at det er vigtigt at have fokus på rygning i den daglige kliniske praksis. Mange klinikere har ikke kendskab til, at der findes rygestoptilbud i kommunerne, som kan henvises til fra hospitalet og klinikere er tilfredse med at blive opmærksom på denne mulighed og få viden om henvisningsproceduren.

Dertil har undervisning i VBA-metoden medført positive tilkendegivelser ift. at klinikere nu har kendskab til en konkret metode til at initiere rygestop i samtalen med patienterne. Samtidig er metoden kort og kan tilpasses en travl klinisk hverdag. For nogle klinikere, som er vant til at have en længere samtale om rygning med patienterne kan VBA-metoden opleves overfladisk. Der er fokuseret på, at VBA-metoden ikke behøver at erstatte en allerede god og fungerende praksis, men der kan inkorporeres elementer fra VBA-metoden ved behov. Ofte tilbydes patienter ikke henvisning til kommunale rygestoptilbud, hvilket derfor er relevant at inddrage VBA i eksisterende rygesamtale.

Der har været et bredt spektrum i tilbagemeldinger angående hvor nemt eller velvilligt, det opleves at inkorporere VBA-metoden i praksis. Mange klinikere finder VBA-metoden nem og hurtig at anvende i den daglige praksis og henvisningsproceduren overskuelig. Andre klinikere ser det vanskeligt at anvende VBA-metoden i praksis. Primære årsager er travlhed og uhensigtsmæssig henvisningsprocedure. Det kan derved være behov for at øge enkeltheden i henvisningsmodulet i NordEPJ. Dertil opleves uenigheder om det er læger, sygeplejersker eller almen praksis, som har ansvaret for samtale om rygning med patienten, hvilket kan influere på anvendelsen af VBA-metoden i den daglige praksis.

5. Bilag 1 – Oversigt over inviterede afdelinger og gennemført VBA-undervisning fordelt på afdelinger og faggrupper

Har modtaget VBA-undervisning

Har ikke modtaget VBA-undervisning

Afdeling	Faggruppe, der har modtagerundervisning
<u>Endokrinologisk Afdeling</u>	
	Afdelingslæger
Endokrinologisk ambulatorium	Diabetessygeplejersker
Endokrinologisk sengeafsnit	Sygeplejersker
<u>Gastroenterologisk Afdeling</u>	
	Afdelingslæger
Gastroenterologisk sengeafsnit og ambulatorium	Sygeplejersker
<u>Infektionsmedicinsk Afdeling</u>	
	Afdelingslæger
Infektionsmedicinsk dagafsnit, sengeafsnit og ambulatorium	Sygeplejersker
<u>Medicinsk Afdeling, Farsø</u>	
	Afdelingslæger
Diagnostisk Center	Sygeplejersker
Medicinsk Dagafsnit, Farsø	Sygeplejersker
<u>Medicinsk Afdeling, Hobro</u>	
	Afdelingslæger
Sengeafsnit M1	Sygeplejersker
AMA	Sygeplejersker
Sengeafsnit M3	Sygeplejersker
<u>Nyremedicinsk Afdeling</u>	
	Afdelingslæger
Nyremedicinsk/ Reumatologisk sengeafsnit	Sygeplejersker
Dialysen Aalborg og Hjørring	Sygeplejersker
<u>Reumatologisk Afdeling</u>	
	Afdelingslæger
Nyremedicinsk/ Reumatologisk sengeafsnit	Sygeplejersker
Reumatologisk dagafsnit og ambulatorium	Sygeplejersker
<u>Socialmedicinsk Enhed</u>	

Afdeling	Faggruppe, der har modtagerundervisning
Hjerte-Lungekirurgisk Afdeling	
	Afdelingslæger
Hjerte-Lungekirurgisk sengeafsnit T og ambulatorium	Sygeplejersker
Kardiologisk Afdeling	
	Afdelingslæger
Kardiologisk sengeafsnit S1	Sygeplejersker
Kardiologisk sengeafsnit S2	Sygeplejersker
Kardiologisk Laboratorium og Ambulatorium	Sygeplejersker
Trombose- og Lipidklinik	Sygeplejersker
Karkirurgisk Afdeling	
	Afdelingslæger
Karkirurgisk sengeafsnit V	Sygeplejersker
Lungemedicinsk Afdeling	
	Afdelingslæger
Lungemedicinsk ambulatorium og dagafsnit	Sygeplejersker
Lungemedicinsk sengeafsnit 6V	Sygeplejersker
Tværfagligt Smertecenter	
Afdeling for Hud- og Kønssygdomme	
	Afdelingslæger
Dermatologisk ambulatorium	Sygeplejersker
Gynækologisk - Obstetrisk Afdeling	
	Afdelingslæger
Sengeafsnit, ambulatorium, dagafsnit for Gynækologi og graviditet	Sygeplejersker
Fertilitetsklinikken	Sygeplejersker
Fødemodtagelsen og Fødegangen	Jordemødre
Ambulatorium for Graviditet og Ultralyd (Afsnit for graviditet, ultralyd og jordemoderambulatorie)	Jordemødre
Barselafsnittet	Jordemødre
Mave-Tarmkirurgisk Afdeling	
	Afdelingslæger
Sengeafsnit A1, Aalborg	Sygeplejersker
Sengeafsnit A2, Aalborg	Sygeplejersker
Ambulatorium, Aalborg	Sygeplejersker
Dag kirurgisk afsnit i Hobro	Sygeplejersker
Onkologisk Afdeling	
	Afdelingslæger

Afdeling	Faggruppe, der har modtagerundervisning
Onkologisk sengeafsnit D1 og D3	Sygeplejersker
Onkologisk ambulatorium og dagafsnit	Sygeplejersker
Stråleterapi	Sygeplejersker
Patienthotel	
Mamma- /Plastikkirurgisk Afdeling	
	Afdelingslæger
Mamma- / Plastikkirurgi – sengeafsnit og ambulatorium	Sygeplejersker
Sexologisk Center	Læger, sygeplejersker og psykologer
Urologisk Afdeling	
	Afdelingslæger
Urologisk senge- og dagafsnit	Sygeplejersker
Urologisk Ambulatorium	Sygeplejersker
Kæbekirurgisk Afdeling	
	Afdelingslæger
Neurokir./ØNH/Kæbe og øjensengeafsnit	Sygeplejersker
Neurokirurgisk Afdeling	
	Afdelingslæger
Neurokir./ØNH/Kæbe og øjensengeafsnit	Sygeplejersker
Ortopædkirurgisk Afdeling, Aalborg	
	Afdelingslæger
Ortopædkirurgisk sengeafsnit O1 Aalborg	Sygeplejersker
Ortopædkirurgisk sengeafsnit O2 Aalborg	Sygeplejersker
Ortopædkirurgisk ambulatorium, Aalborg	Sygeplejersker
Ortopædkirurgisk Afdeling, Hjørring	
	Afdelingslæger
Ortopædkirurgisk 109/ambulatorium, Hjørring	Sygeplejersker
Ortopædkirurgisk Afdeling, Farsø	
	Afdelingslæger
Ortopædkirurgisk O4/ambulatorium, Farsø	Sygeplejersker
Ortopædkirurgisk Afdeling, Frederikshavn	
	Afdelingslæger
Ortopædkirurgisk OK3 – håndkirurgi Frederikshavn	Sygeplejersker
Øjenafdelingen	
	Afdelingslæger
Neurokirurgisk/ØNH/Kæbe og øjensengeafsnit	Sygeplejersker
Øjenambulatorium	Sygeplejersker

Afdeling	Faggruppe, der har modtagerundervisning
<u>Øre-, Næse-, Halskirurgisk Afdeling</u>	
	Afdelingslæger
Neurokirurgisk/ØNH/Kæbe og øjensengeafsnit	Sygeplejersker
ØNH-ambulatorium	Sygeplejersker
<u>Hæmatologisk Afdeling</u>	
	Afdelingslæger
Hæmatologisk sengeafsnit	Sygeplejersker
Hæmatologisk ambulatorium	Sygeplejersker
<u>Neurologisk Afdeling</u>	
	Afdelingslæger
Neurologisk sengeafsnit	Sygeplejersker
Klinisk Neurofysiologi	Sygeplejersker
Ambulatorium for Epilepsi og Neurologisk ambulatorium	Sygeplejersker
Neurologisk apopleksiafsnit, 6Ø	Sygeplejersker
<u>Fysio- og Ergoterapiafdelingen</u>	Fysioterapeuter og ergoterapeuter
<u>Aalborg Universitetshospital i Thisted</u>	
Tværfaglig fagdag	Sygeplejersker og Læger
Morgenkonference for læger	Læger
UUU-ansvarlige sygeplejersker	Sygeplejersker
Jordmorderkonsultationen	Jordemødre

6. Bilag 2 - Lommekort

Henvis til rygestop på 30 sekunder

– med VBA-METODEN

? **Spørg**
Spørg ind til patientens rygestatus.

i **Rådgiv**
Rådgiv om, at den bedste rygestop-
metode er en kombination af rådgivning
og rygestopmedicin/nikotinsubstitution.

→ **Henvis**
Henvis til kommunens rygestoptilbud.

Lær mere om
VBA-metoden her

1. Spørg ind til rygestatus

”Må jeg høre, ryger du?”

2. Rådgiv om rygeafvænning

”Ved du at den bedste måde at stoppe på er ved at kombinere rygestopmedicin og rådgivning? Det giver dig den bedste mulighed for at blive røgfri.”

3. Henvi

”Kommunen tilbyder gratis rygestopkurser. Jeg kan få en professionel rådgiver fra kommunen til at kontakte dig, så du kan høre mere. Er du interesseret i det?”

Takker patienten ja, så henvi til kommunalt rygestoptilbud via EPJ

- Gå til arbejdsområdet 'Korrespondance' og vælg menuen 'Henvisninger'
- Højreklik og vælg 'Opret/send kommunal henvisning'
- Find pt.s hjemkommune og rette afdeling/enhed
- Indtast og vælg diagnosekoden DZ720E
- Udfyld kliniske oplysninger
- Tjek om pt.s tlf.nr. er anført og er korrekt
- Ret evt. ansvarlig mv. under 'Afsender'
- Ving evt. af i 'Ønskes afslutningsnotat fra kommunen?'
- 'Send'

<https://pri.n.dk/Sider/34660.aspx>

Implementering af Very Brief Advice (VBA)

Center for Administration
Kvalitet & Sammenhæng - Sundhed på
Tværs - Sund Info
Hobrovej 42A
9000 Aalborg

14. juni 2023

REGION NORDJYLLAND
- i gode hænder